

**СОСТОЈБА СО ГРИП ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА,
СЕЗОНА 2022/2023
(3-та недела, до 22.01.2023)**

Неделни податоци

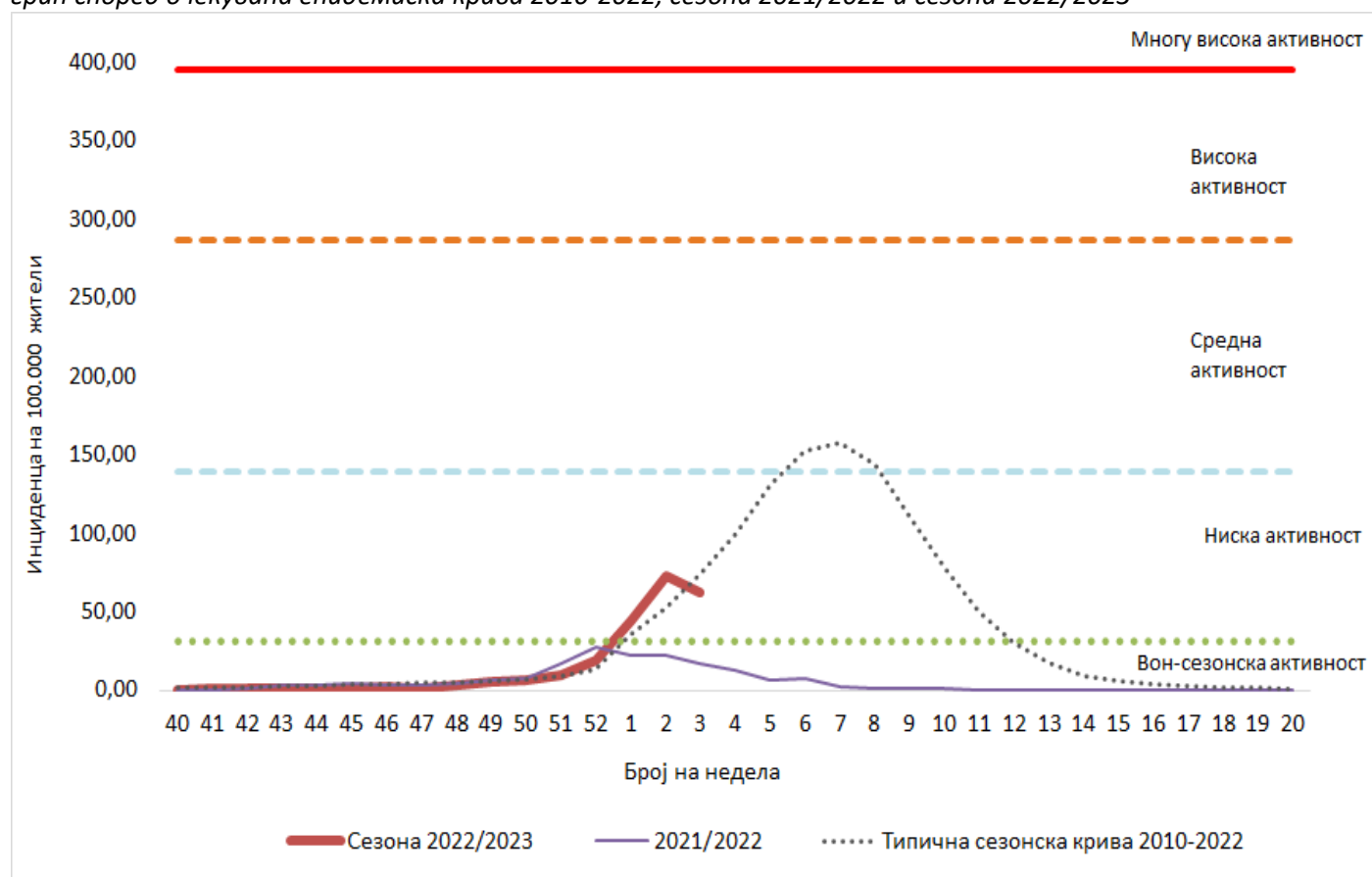
Во текот на **3-та недела** од 2023 година (16-22.01.2023), во Република Северна Македонија се пријавени **1.135 ($I=61,8/100.000$)** случаи на групни пријави за заболени од грип/ заболувања слични на грип, за 15,7% помалку во споредба со претходната недела ($n=1.346$).

Бројот на пријавени лица оваа недела споредено со 3-та недела од минатата сезона ($n=346$) е зголемен 3,2 пати, а во споредба со бројот за 3-та недела од типичната епидемиска крива (моделирана од последните 12 сезони) ($n=1.358$), намален е за 16,% (Графикон 1).

Во текот на 3-та извештајна недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ, пристигнаа 142 материјали од рутинскиот надзор за лабораториско тестирање, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19. Притоа, детектирани се 23 (17,6%) позитивни случаи, од кои 5 се Influenza A/H3, 5 случаи Influenza A/H1, 12 A несубтипизирани и 1 позитивен примерок на RSV (Графикон 3).

Пријавената инциденца е над неделната граница на сезонската активност на вирусот на грип ($I=30,91/100.000$), трета недела со ред, односно надминат е прагот на епидемиолошки влез во сезоната на грип (Графикон 1).

Графикон 1. Нивоа на интензитет и неделна дистрибуција на заболениите од грип/заболувања слични на грип според очекувана епидемиска крива 2010-2022, сезона 2021/2022 и сезона 2022/2023

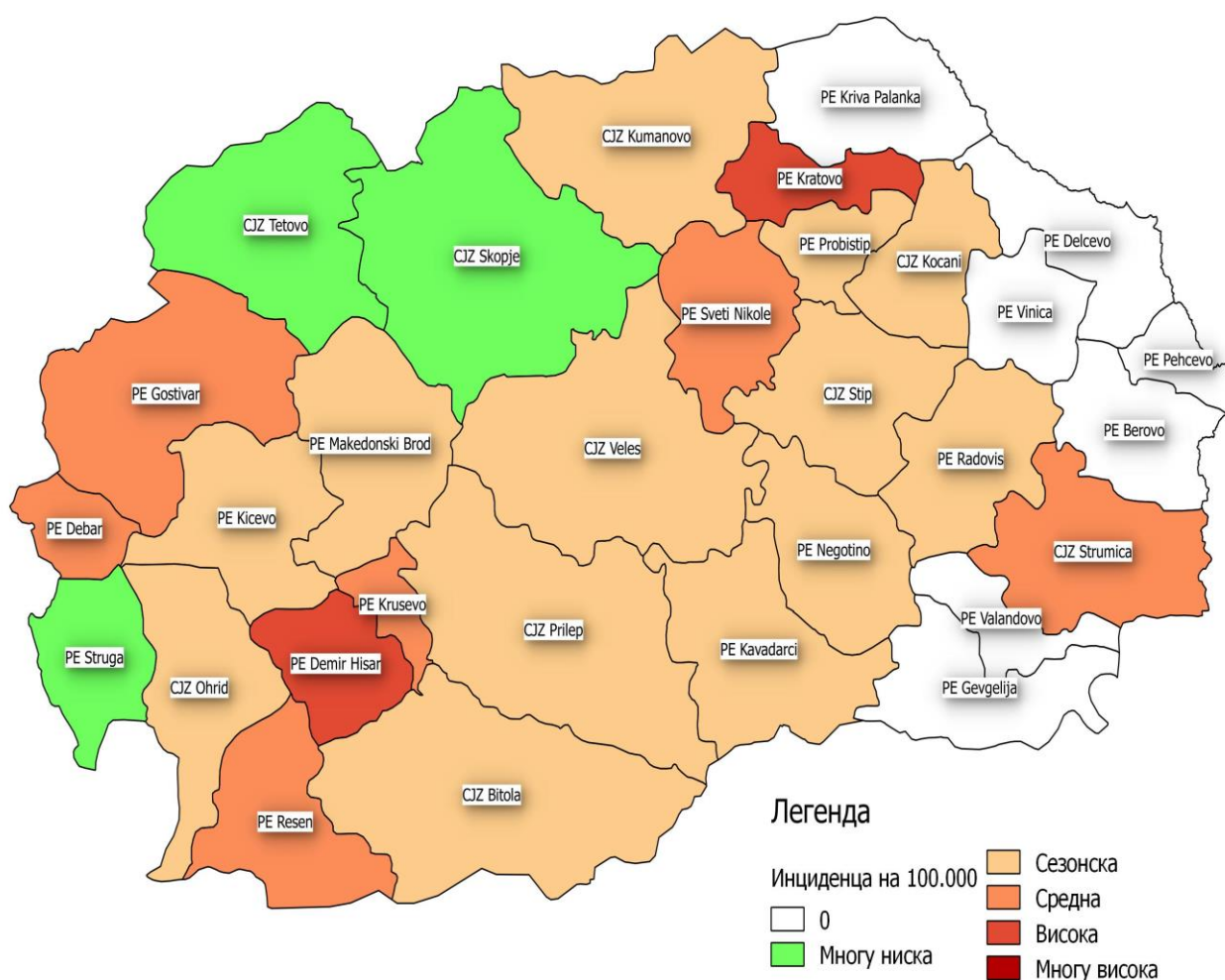

Во однос на возрасната дистрибуција, 774 лица се на возраст од 15-64 години, 132 кај деца на возраст од 5-14 години, 122 се регистрирани кај лица на возраст над 65 години и 107 кај деца на возраст од 0-4 години. Највисока инциденца (110,8/100.000) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години.

Заболени се пријавени од 24 ЦЈЗ/ПЕ, во Струмица – 165, Гостивар – 136 и Битола – 127, а во останатите, бројот на пријавени е помал од 100.

Во 3 извештајни единици кои пријавија случаи во текот на оваа недела се регистрира многу ниска, а во 13 – сезонска, во 6 – средна, и во 2 – висока (Кратово и Демир Хисар) - многу висока активност на вирусот на грип (Картограм 1).

Картограм 1. Ниво на активност на грип според инциденца на 100.000 жители, 3-та недела 2023

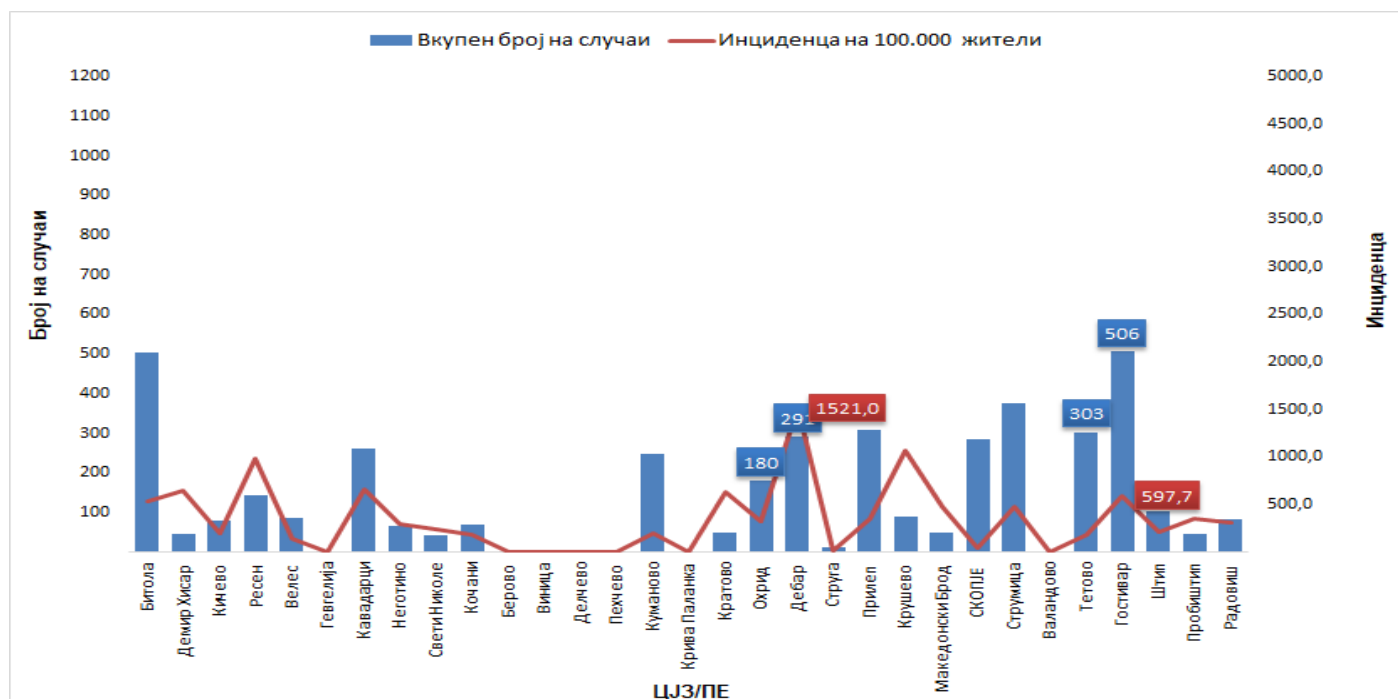
ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР - Кумулативни податоци

Во сезоната 2022/2023 вкупниот број на случаи на грип/ заболувања слични на грип изнесува **4.232** ($I=230,4/100.000$).

Во споредба со истиот период од минатата сезона ($n=2.999$), бројот на пријавени случаи е зголемен за 41,1%, а во однос на моделот од последните 12 сезони ($n=4.106$) се регистрира зголемување од 3,1%.

Кумулативно, заболениите се пријавени од дваесет и една ЦЈЗ/ПЕ. Најголем број на заболени лица ($n=506$) се пријавени од Гостивар и Битола ($n=505$), а највисока кумулативна инциденца ($1.1521,0/100.000$) е регистрирана на територијата на Дебар. (Графикон 2, Табела 1 во Прилог)

Графикон 2. Дистрибуција по ЦЈЗ/ПЕ и инциденца на 100.000 жители, сезона 2022/2023

Во однос на дистрибуцијата на заболениите по возрастни групи, најголем број на заболени се пријавени во возрастната група која опфаќа најголем дел од населението (од 15-64 години) – 2.553 случаи (60,3%), а највисока инциденца ($547,0/100.000$) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години ($n=528$). (Табела 1 во Прилог)

Дистрибуција на случаите од сезонски грип/ заболувања слични на грип по месеци (Табела 1 во Прилог):

- октомври – 62 случаи или 1,5%
- ноември – 82 случаи или 1,9%
- декември – 786 случаи или 18,6%
- јануари – 3.302 случаи или 78,0%

Во досегашниот тек на сезоната на грип, регистрирани се три починати лица асоцирани со грип, две лица од Скопје и едно лице од Штип. Две лица се од возрастната група од 15-64 години, а едно лице на возраст над 65 години, со регистрирани коморбидитети, хоспитализирани и невакцинирани со вакцина против сезонски грип.

ВИРУСОЛОШКИ НАДЗОР (рутински надзор) - Кумулативни податоци

Од почетокот на сезоната 2022/2023, заклучно со 3-та недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ пристигнати се 4.277 материјали од здравствените установи - од амбулантски и болнички лекувани пациенти за тестирање за присуство на вирусот на грип, од рутинскиот надзор.

Регистрирани се 133 позитивни случаи, 76 Influenza A/H3, 27 Influenza A/H1 и 29 Influenza A несубтипизирани. (Графикон 3)

СЕНТИНЕЛ НАДЗОР НАД САРИ (Сериозни Акутни Респираторни Инфекции)

Сентинел надзорот се спроведува како дополнување на редовниот систем за надзор над грип и КОВИД-19 во Р. С. Македонија, со цел да се добијат подетални информации во однос на инциденца, интензитет, тип на вируси кои циркулираат и за имплементација на навремени превентивни мерки.

Сентинел САРИ надзорот се спроведува во 6 надзорни болници, 5 во Скопје (УК за инфективни болести и фебрилни состојби, УК за детски болести, УК за Пулмоалергологија, ГОБ 8-ми Септември и ИБЗД Козле) и една во Прилеп (ОБ Прилеп). Дефиницијата за случај на САРИ според која се спроведува надзорот е усогласена со дефиницијата на случај на СЗО.

Од сентинел местата кои учествуваат, оваа недела пријавени се вкупно 64 САРИ случаи, од сентинел САРИ местата во Скопје и Штип. Најголем број на САРИ случаи (n=26; 40,6%), се пријавени од надзорното место УК за детски болести. Во однос на возрастната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=26; 40,6%) се пријавени од возрастната група од 0-4 година.

Во 3-та недела, вкупен број на приеми во сентинел местата е 196, од кои 7 на интензивна нега. Во оваа недела, 32,7% од сите приеми се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 57,7% се бележи лицата од возрастната група над 65 год.

Во 3-та недела за лабораториско тестирање е доставен 21 материјал од пријавените САРИ случаи, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19. Притоа, детектирани се 7 (33,3%) позитивни случаи на грип, по три се Influenza A/H1, и несубтипизиран Influenza A, еден Influenza A/H3. Оваа недела во два САРИ примероци докажано е присуство на SARS-CoV2.

Во текот на оваа недела, 2 САРИ примероци се тестирани за респираторен синцицијален вирус и истите се позитивни. Во оваа недела кај еден од САРИ случаите е докажано истовремено присуство на Influenza A/H1 и SARS-CoV2 (Флорона).

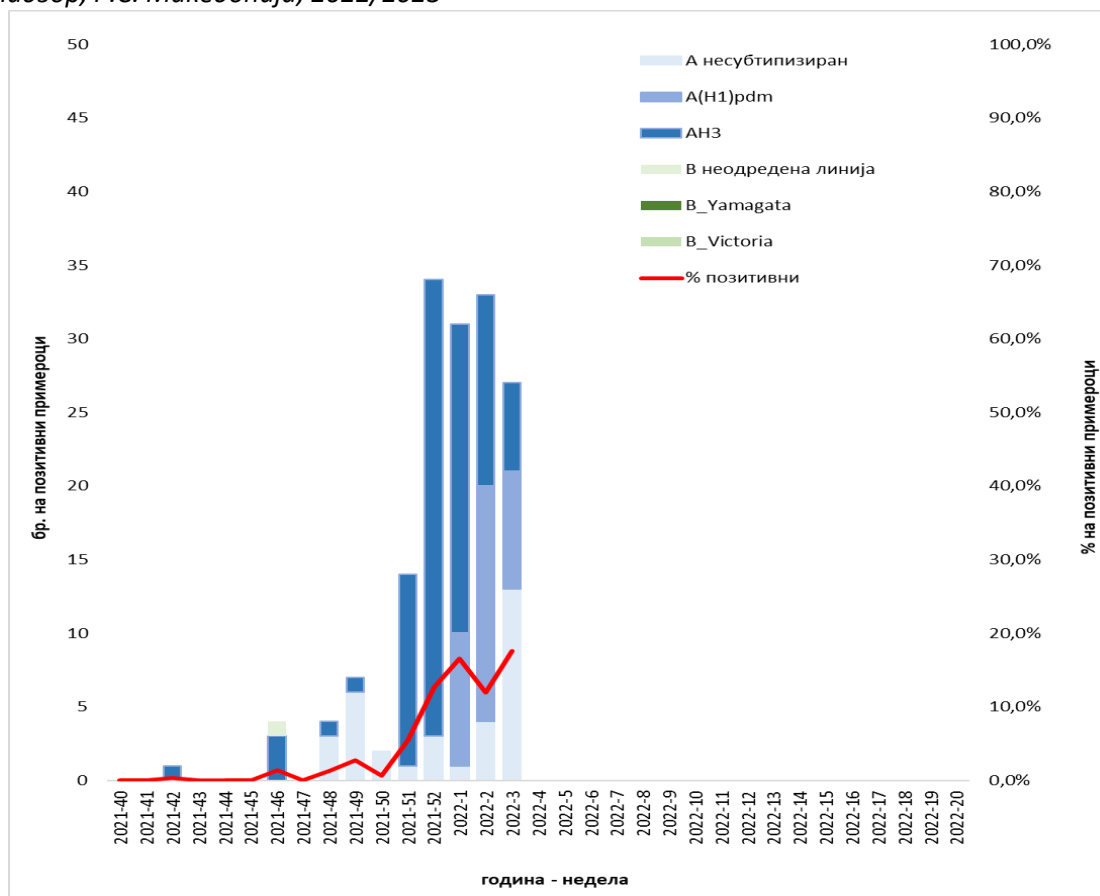
Кумулативно, од сентинел местата кои учествуваат, пријавени се вкупно 735 САРИ случаи, од сентинел САРИ местата во Скопје и Штип. Најголем број на САРИ случаи (n=298; 40,5%), се пријавени од надзорното место УК за детски болести. Во однос на возрастната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=442; 60,1%) се пријавени од возрастната група од 0-4 година.

Кумулативно, вкупен број на приеми во сентинел местата е 2.937 од кои 134 на интензивна нега. Од сите приеми, 25,0% се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 32,1% се бележи кај возрастната група од 0-4 години и 30,5% кај лицата над 65 години.

Кумулативно, за лабораториско тестирање се доставени 234 материјали од пријавените САРИ случаи. Регистрирани се 27 (11,5%) позитивни случаи на грип, 14 Influenza A/H3, по 6 Influenza A несубтипизирани и Influenza A/H1 и еден Influenza B.

Регистрирани се 6 позитивни случаи на КОВИД-19. Од САРИ примероците, 69 се тестирани за респираторен синцицијален вирус, од кои 40 се позитивни. Кај 7 примероци е детектирано присуство на Adeno virus, а кај еден Entero virus. (Графикон 3)

Графикон 3. Неделна дистрибуција на број и процент на позитивни примероци на грип, рутински и сентинел надзор, Р.С. Македонија, 2022/2023

ЕПИДЕМИОЛОШКИ КОМЕНТАР

Се забележува зголемување на бројот на заболувања слични на грип, кој е над неделната граница за сезонска активност, трета недела по ред. Според резултатите добиени од вирусолошкиот надзор над инфлуенца границата на позитивност од 10% (САРИ надзор), е надмината во континуитет од 5 недели. Согласно овие податоци, Р.С. Македонија има широка географска распространетост и висок интензитет на активноста на вирусот на грип.

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ ГРИП

Вакцинацијата против сезонски грип е најефикасна заштита од ова заболување. Институтот за јавно здравје препорачува вакцинација на целото население, особено на лица кои припаѓаат на т.н. ризични групи (согласно препораките на СЗО):

- Постарите лица (над 65 години)
- Деца на возраст од 6-59 месеци
- Лица постари од 6 месеци со хронични болести
- Бремени жени, и
- Здравствени работници.

- ❖ За сезоната 2022/2023, Министерството за здравство обезбеди бесплатна четиривалентна вакцина во вкупна количина од 40.000 дози, наменета за приоритетни групи население. Дополнителни 20.000 дози на четиривалентна вакцина се обезбедени преку донација од PIVI (Partnership for Influenza Vaccine Introduction).

Вакцинацијата против сезонски грип за сезоната 2022/2023 започна на 19.10.2022 и се спроведува во ЦЈЗ со нивните ПЕ и/или Здравствените домови. Закажувањето за бесплатните вакцини се одвива преку веб страната www.vakcinacija.mk.

Според податоците од Управата за електронско здравство, од почетокот на вакцинацијата, а заклучно со затворањето на овој извештај, вакцинирани се вкупно 54.841 лица од ризичните категории население со бесплатни вакцини.

- ❖ Дополнителни 6.000 дози комерцијални вакцини се набавени од страна на Центрите за јавно здравје, како вакцини за останатото население кое не спаѓа во горенаведените групи, истите можат да се добијат за одреден финансиски надомест и се спроведува во Центрите за јавно здравје со нивните Подрачни единици.

Во однос на комерцијалните вакцини, вакцинирани се 2.624 лица.

Заклучно со 3-та недела, во Р.С. Македонија, вакцинирани се вкупно 57.465 лица.

ЕВРОПСКИ РЕГИОН

*Извор: <https://flunewseurope.org/>

Согласно извештајот на Flu News Europe објавен за 2-ва недела 2023 година за активноста на вирусот на грип низ Европскиот регион:

- Процентот на сите примероци од примарна здравствена заштита од сентинел од пациенти со симптоми на ИЛИ/АРИ кои биле позитивни на вирусот на грип е 22% (29% во претходната недела), што е над епидемискиот праг поставен на 10% девета недела по ред.
- 33 од 40 земји пријавиле висок или многу висок интензитет и широко распространета активност што укажува на висока циркулација на сезонски грип низ регионот. Ерменија, Финска, Израел, Црна Гора, Полска, Молдавија и Словенија пријавија над 40% позитивност во сентинел системот од примарната здравствена заштита.
- Се детектираат вирусите на грип тип А и Б, при што А/Н1pdm09 доминира во сентинел и редовниот надзор.
- Хоспитализирани пациенти со потврдена инфекција со вирусот на грип се пријавени од одделенијата за интензивна нега, другите одделенија (доминира Influenza А несубтипизиран) и САРИ надзорот (доминира А/Н1pdm09). Единаесет земји или области пријавија стапки на позитивност на грип над 10% во САРИ надзорот.

Според квалитативните индикатори, во однос на интензитетот, 4 се на базично, 7 земји се на ниско, 18 земји на средно, 9 земји на високо и 2 (Финска, Русија) земји на многу високо ниво на активност на вирусот на грип.

Според географската распространетост, 3 пријавиле спорадични случаи, 2 со локална распространетост, 5 земји – регионална географска распространетост и 30 земји широка распространетост.

***Оддел за епидемиологија на заразни болести
Институт за јавно здравје***